

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ „РАЗУЗНАВАНЕ“

1612 София, ул. „Хайдушка поляна“ 12

Рег. № 12 - 56 09.01.2026
Екз. № 2

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
По конституционно дело**

№ 17/ 2025 г.

СТАНОВИЩЕ

ОТ

**АНТОАН ЛЮБОМИРОВ ГЕЧЕВ - ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДЪРЖАВНА
АГЕНЦИЯ "РАЗУЗНАВАНЕ"**

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Съгласно Ваше Определение от 16.12.2025 г. по гореситираното конституционно дело, становището на Държавна агенция „Разузнаване“ е, че обнародваните в Държавен вестник, бр.94 от 2025 г. изменения на чл. 14, ал. 1, ал. 2, ал. 3, чл. 15, ал. 1 и чл. 16, ал. 2, ал. 3 и ал.4 от Закона за Държавна агенция „Разузнаване“ и на чл.7, ал. 1, т. 6 от Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност следва да бъдат обявени за противоконституционни поради противоречие с:

1. член 4, ал. 1 от Конституцията на Република България, постановяващ принципа на правова държава, която се управлява според Конституцията и законите на страната;

2. член 8 от Конституцията на Република България, постановяващ принципа за разделение на властите;

3. член 92, ал. 1 от Конституцията на Република България, постановяващ принципите, че президентът е държавен глава, олицетворяващ единството на нацията и че представлява Република България в международните отношения;

4. член 98, т. 7 от Конституцията на Република България, постановяващ принципа за назначаване и освобождаване от длъжност от президента и на други държавни служители, определени със закон;

5. член 100 от Конституцията на Република България, постановяващ принципа за ръководната роля на президента по въпроси касаещи националната сигурност.

При обсъждането на конституционносъобразността на оспорените законови текстове предлагаме да се вземат предвид следните доводи:

1. В чл. 73 от Конституцията на Република България е установено, че организацията и дейността на Народното събрание се осъществяват въз основа на Конституцията и на правилник, приет от него. Член 72, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание изисква при разглеждането на законопроекта на първо гласуване водещата комисия, преди да го обсъди по същество, да извърши проверка за съответствието му с изискванията на Закона за нормативните актове и указа за неговото прилагане.

В чл. 26, ал. 2 и ал. 3 от Закона за нормативните актове е установен принцип на публичност и участие на гражданско общество при изработване на нормативни актове чрез провеждане на обществени консултации с гражданите и юридическите лица и чрез публикуването на проекта.

С чл. 15, ал. 1 на Указ № 883 от 24.04.1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове е въведено задължение на органа, който отговаря за изготвяне на законопроекта, да го изпрати заедно с мотивите на заинтересуваните министерства, други ведомства или обществени организации, които организират неговото обсъждане и дават мотивирано становище.

При изготвяне на законопроектите, отнасящи се до оспорените като противоконституционни законови норми, не са спазени горепосочените законовите процедури, а именно - водещата комисия не е извършила проверка за спазване на изискванията на Закона за нормативните актове и Указ № 883 от 24.04.1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове за провеждане на обществени консултации, организиране на обсъждане и даване мотивирано становище от заинтересованите страни. Държавна агенция „Разузнаване“ (ДАР) не е получавала законопроектите и мотивите им и не е имала възможност да изрази становище по тях.

2. Според чл. 92, ал. 1 от Конституцията президентът представлява България в международните отношения, а според чл. 105, ал. 1 от основния ни закон Министерският съвет ръководи и осъществява външната политика на страната.

Най-важният аспект от дейността на ДАР по външнополитическо разузнаване е осигуряване на разузнавателна информация, анализ, оценки и прогнози с цел подкрепа на Министерския съвет и президента на Републиката при оперативното изпълнение на държавната им политика в областта на външните работи.

Конституционните основи на външната политика изискват търсене на единомислие и баланс в действията на Министерския съвет и президента в международната сфера и при формиране външнополитическия облик на страната ни. Отмененият законов механизъм за назначаване на председател на ДАР е отражение на тези конституционни основи - включва и двата висши държавни органа и изисква единомислие и баланс между тях. Новоприетите текстове относно процедурата на избор на председател на ДАР противоречат на принципа на разделение на властите и балансиращото участие на президента в тях.

3. Изключването на президента от процедурата по назначаване на председателя на ДАР трябва да бъде разгледано и през призмата на неговия конституционен статут на върховен главнокомандващ на въоръжените сили на Република България. Липсата на президентското участие при назначаване на председателя на ДАР нарушава паралела между функциите на деволюционизираната в мирно време ДАР и ролята ѝ на военизирана структура на въоръжените сили при война или военно положение.

4. Според действащото законодателство Народното събрание определя персоналният състав на множество контролни, регулаторни, надзорни и правозащитни еднолични или колективни органи, сред които са Сметна палата, омбудсман и заместник-омбудсман, управител и подуправители на Българската народна банка, Комисия за защита на конкуренцията, Комисия за енергийно и водно регулиране, Комисия за финансов надзор, Съвет за електронни медии, инспекторат към Висшия съдебен съвет и Комисия за противодействие на корупцията, Комисия за отнемане на незаконно придобитото имущество. Министерският съвет няма управленски и контролни правомощия спрямо тези органи и тяхната дейност не се планира и отчита от правителството. Приобщаването на ДАР към тази категория държавни органи е безпринципно, защото разузнавателното ведомство е пряко подчинено на Министерския съвет, правителството определя приоритетите и задачите му и е главният ползвател на резултатите от дейността му.

5. Законът за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност определя държавните органи и структури, които образуват системата за защита на националната сигурност и Народното събрание не е сред тях. Устойчивостта на статуса и ефективността на дейността на държавните органи и структури от системата за защита на националната сигурност могат да се осигурят само при запазване на относителната самостоятелност на системата, включително и като се запазят механизмите за персонални назначения в нея, осъществявани само от вътрешносистемни органи. Новоприетите текстове относно процедурата на избор на председател на ДАР противоречат на принципа на разделение на властите, защото възлагат на Народното събрание извършаване на пълния цикъл по назначаване на изпълнителен орган, пряко подчинен на Министерския съвет, неговия текущ контрол и неговото освобождаване.

Предвид това, правомощието на Парламента самостоятелно да избира и назначава председател на ДАР крие потенциална опасност от изцяло конюнктурни назначения и би било в противовес на съществуващото междуинституционално възпиране и ролята на президента в това междуинституционално възпиране. Президентът на Републиката има функцията на балансатор между трите власти - законодателна, изпълнителна и съдебна. Тази негова функция е известна като „активен арбитраж“ и се изразява в това, че той има конституционноустановени правомощия в трите власти.

6. Оспорените текстове, отнасящи се до процедурата по назначаване на председателя на ДАР, създават предпоставки за политизиране на дейността на тази институция. Променените текстове суспендират чл. 4, т. 6 от ЗДАР, според който дейността на ДАР се осъществява въз основа на принципа на политически неутралитет, а от друга страна се създават практически условия да се прекратят границите на чл. 5 от ЗДАР, според който на Агенцията не се възлагат задачи от вътрешнополитически характер.

7. Промените създават законови условия основополагащата за националната сигурност разузнавателната дейност на ДАР да бъде смущавана, забавяна и прекъсвана не само от конюнктурни трусове и парламентарни кризи, намиращи изражение в извънредни избори за Народно събрание, но дори и при факта на всяко новосформирано парламентарно мнозинство, което ще си поставя легитимната цел да смени ръководителя на разузнавателното ведомство без оглед на текущия му мандат.

8. Приоритетите на националната сигурност, свързани с гарантиране правата, свободите, сигурността и благосъстоянието на гражданите и обществото, суверенитета, териториалната цялост на страната и единството на нацията, са константни и не предполагат смяна в ръководството на ДАР като институция, пряко ангажирана с реализацията на приоритетите, в зависимост от една или друга конюнктура. Промените в ЗДАР залагат на сравнително бърза и лесна процедура по избор и смяна на председателя на Агенцията и оставят на заден план устойчивостта на избора му и стабилността на неговата позиция.

09 . 01 2026 г.

**С УВАЖЕНИЕ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДАР**

АНТОН ГЕЧЕВ